

Daarnaast zouden we de vleesketen verder kunnen optimaliseren. Vereijken: 'De intensieve veehouderij, zoals de bio-industrie, is veel efficiënter dan de extensieve. Voor het milieu is dat beter, hoewel dat wel ten koste gaat van het dierenwelzijn.'

Vleeszucht

Landbouweconoom Niek Koning ziet de vraag naar vlees nu al toenemen. 'De mens heeft een ingebakken vleeszucht. Zodra hij meer te besteden heeft, gaat hij meer vlees eten. Dat zien we nu al in Thailand en Brazilië. Ik denk dat de vleesconsumptie zal verdubbelen tussen nu en het midden van deze eeuw', zegt Koning. Daarnaast verwacht hij ook een grotere vraag naar biobrandstof, als de olie- en energieprijzen hoger worden. 'We hebben dus meer biomassa nodig,

zowel voor veevoer als voor energie. Dat wordt een probleem', zegt Koning. Zowel voor het milieu, als voor de economie en de beschikbare hoeveelheid voedsel in de wereld.

'De prijzen van graan worden in Europa kunstmatig laag gehouden met toeslag van de overheid, zodat de boeren hun graan kunnen verkopen op het niveau van de wereldmarkt', legt Koning uit. Graan is daardoor een goedkope bron voor veevoer, waardoor de prijs van het vlees kunstmatig laag is. 'De graanprijs moet wereldwijd omhoog. Nu worden Afrikaanse landen zwaar door de EU onder druk gezet om goedkoop graan te importeren, waardoor Afrikaanse boeren worden weggeconcurrereerd.'

Maar door de stijgende vraag naar graan

zullen de prijzen waarschijnlijk te hoog worden. 'De prijs van vlees zal daardoor stijgen, maar ook die van brood. Voor Nederlanders is dat wel te betalen, maar voor mensen in ontwikkelingslanden niet.' Ook zal er een tekort aan graan ontstaan. Koning vindt daarom dat er een maximumprijs op graan moet komen. Komt de prijs daarboven, dan moet er volgens hem een verbod komen op biobrandstof en vlees van dieren die graan eten. 'Het is prachtig dat we schone brandstof hebben, maar als er te weinig voedsel is, dan gaat de mens voor het vliegreisje en de biefstuk', zegt Koning stellig.

Massaal vegetariër worden is echter niet wenselijk, betoogt Koning. 'De vraag naar graan wordt dan zo laag dat de landbouwprijzen volledig instorten. Ontwikkelingslanden kunnen dan helemaal geen geld meer verdienen.' Hij denkt ook niet dat mensen ooit volledig vegetarisch zullen eten. 'Een mens van zijn vlees halen, is nog moeilijker dan een bankier van zijn bonus

'Willen we het echt goed doen, dan moeten we mopenrupsen en sprinkhanen gaan eten, maar dat is voor veel mensen een stapje te ver'

halen', lacht de econoom.

Koning voorziet dezelfde oplossing als Vereijken: enerzijds onderzoek doen naar vleesvervangers en anderzijds de keuze voor het soort vlees beïnvloeden. In voorlichting alleen ziet hij echter geen heil. 'Je kunt wel roepen: "Mensen, neem je verantwoordelijkheid", maar dat gaat niet gebeuren', voorspelt Koning.

Een vleestax kan daarbij wel helpen, denkt hij. 'Als de meest belastende producten duurder worden, zoals rundvlees, dan zal de consumptie automatisch verschuiven. Willen we het echt goed doen, dan moeten we mopenrupsen en sprinkhanen gaan eten, maar dat is voor veel mensen een stapje te ver.' Koning waarschuwt dat de vleesproductie in heel Europa belast moet worden, niet alleen in Nederland. Anders zou de maatregel ongunstig zijn voor de Nederlandse economie.

Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn en het wereldvoedselprobleem pleit Koning echter vooral voor meer onderzoek naar vleesvervangers. 'Door onze neiging tot vlees eten zijn we goed in staat echt vlees van nep te onderscheiden op basis van smaak. Die smaakpapillen moeten we bedotten met aantrekkelijke vleesvervangers.'

www.meatthetruth.nl > besparingstabellen

Vlees ongezond?

De boodschap in de media was duidelijk: vlees vergroot de kans op hart- en vaatziekten en kanker. Een Brits onderzoek onder 21 duizend mensen, onder wie achtduizend vegetariërs, toonde inderdaad aan dat de voortijdige sterfte onder vegetariërs aanzienlijk lager is dan onder vleeseters (*Public Health Nutrition*, 2001).

Ellen Kampman, hoogleraar voeding en kanker bij Wageningen Universiteit, zet daar echter vraagtekens bij. 'Vegetariërs zijn over het algemeen hoog opgeleid, ze leven gezonder en ze bewegen meer. Ze zijn daardoor moeilijk met de rest van de bevolking te vergelijken.' Een recent Brits onderzoek in het *American Journal of Clinical Nutrition* (2009) dat aantoont dat vleeseters een grotere kans hebben op vrijwel alle soorten kanker, wuift ze dan ook weg. 'Voor die conclusie is veel meer onderzoek nodig. We weten dat obesitas een belangrijke risicofactor is voor kanker. Doordat vegetariërs over het algemeen lichter zijn, is het goed mogelijk dat zij daardoor een kleinere kans hebben op het krijgen van verschillende soorten kanker.'

Voor een specifieke vorm van kanker is er wel een duidelijk verband aangetoond. 'Het eten van rood vlees verhoogt de kans op dikkedarmkanker', vertelt Kampman. Ze baseert zich daarbij op een rapport waarin de resultaten van meer dan zeventuizend internationale studies zijn samengenomen. Dit rapport van het Wereld Kanker Onderzoek Fonds meldt dat het eten van 100 gram rood vlees per dag het risico met 30 procent verhoogt. Onder rood vlees valt rund, maar ook varken, paard en lam. Verwerkt voedsel, zoals vleeswaren en frikadellen, bevat ook vaak rood vlees. 'Rood vlees is rijk aan de natuurlijke kleurstof heem. Dit heemijzer speelt waarschijnlijk een rol bij het verhoogde risico', zegt Kampman. 'Een verhoogde heemconcentratie beschadigt de darmwand en werkt tumvorming in de hand.'